POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Leto VII. — Štev. 30. Murska Sobota, 28. julija 1955 Cena din 10.—

Nihče nima pravice navijati cen na račun potrošnikov

menijo delovni ljudje v Pomurju

O novih cenah in potrošniški mrzlici, ki je prve dni zajela nekaj lahkovernih ljudi v Pomurju, smo že v prejšnji številki »Pomurskega vestnika« na kratko poročali. No, vsaka nepremišljena reč je dobra šola za drugič, pravi ljudski pregovor. To zlasti velja za tiste gospodinje, ki so v dobri veri, »da bo blago dražje in da ga bo kmalu zmanjkalo« izpraznile denarnice za nakup nepotrebnih zalog soli, makaronov in drugega blaga.

Na splošno pa lahko trdimo, da večina delovnih ljudi v Pomurju pravilno pojmuje ekonomsko nujnost zvišanja cen nekaterih artiklov široke potrošnje. Kmetje so zlasti veseli nove cene žita in pšenice, ker menijo, da prejšnja cena ni bila vsklajena s cenami ostalih kmetijskih pridelkov, zato tudi ni spodbujala kmetovalcev k večji proizvodnji. Kmetje so namesto žita sejali krmske in druge rastline, ki so imele na našem trgu večjo veljavo. No, kakor se med zrnjem najdejo pleve, tako se je tudi med poštenimi Pomurci našlo nekaj ljudi, ki hočejo položaj na tržišču obrniti v svoj prid in si ustvarjati čimvečje dobičke.

GOSTINCI: NE BOMO ZVIŠALI CEN

Kljub napovedim, da bodo zaradi podražitve masti in moke v gostiščih zvišali cene jedilom, zlasti prehrani za abonente, se to doslej ni zgodilo. Izjema je le gostišče »Pri Štajercu«, ki je takoj po objavi novih cen pohitelo in dvignilo ceno kosila od 90 na 110 din, večerje pa od 80 na 100 din. Ker pa ostala gostišča v Pomurju niso sledila temu vzgledu, je gostišče »Pri Štajercu« ponovno uveljavilo stare cene.

Pred kratkim so predstavniki gostišč socialističnega sektorja na svojem sestanku sklenili, da do nadaljnjega cen za jedila ne bodo zvišali. Morebitno izgubo, ki bo nastala zaradi podražitve masti in moke, bodo krili iz dobička pri alkoholnih pijačah. Sicer pa je vprašanje, če bodo gostišča res imela izgubo, v kolikor bodo obdržala stare cene. Marsikje bi se dalo z boljšo postrežbo in štednjo poceniti prehrano. V gostiščih so v zadnjem času zvišali cene edino pivu, ki ga prodajajo po 140 din liter, in sendvičem, katerim je poskočila cena od 30 do 40 din.

MESARJI NISO IZPOLNILI OBLJUBE

Kljub lepim obljubam in zatrjevanju, da mesnice v Pomurju zaradi razmeroma živahne ponudbe živine ne bodo zvišale cen mesa, temveč kvečjemu znižale, so pred kratkim v soboških mesnicah dvignili ceno svinjskega mesa od 280 na 290 dinarjev. Ko so se organi tržne inšpekcije na merodajnih mestih pozanimali za vzrok podražitve, so se mesarji v mestu izgovarjali na mesnico Tovarne mesnih izdelkov, ki je baje prva zvišala ceno, oni pa da se drže njihovih cen.

Ta pojav nam odkriva dvoje: prvič neodgovorno ali bolje neupravičeno navijanje cen, drugič pa monopol v tej stroki. Zakaj ne bi mesnice v Murski Soboti nastopile v svobodni konkurenci, ne pa da se birokratsko držijo cen, ki jih uveljavlja Tovarna mesnih izdelkov? Kako naj obrazložimo potrošnikom v Murski Soboti primer, da mesnice v Lendavi prodajajo meso za 30 din pri kilogramu ceneje kot v Soboti? Zanimivo je tudi to, da kmetje na Hrvatskem v zadnjem času zahtevajo za debele prašiče pri kilogramu za 10 din višjo ceno, po drugi strani pa nekatera naša gostišča nakupujejo meso v Hrvatski po 200 do 240 din kg. Menimo, da soboške mesnice niso bile upravičene zvišati ceno mesa samo zato, ker se je podražila mast.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Nafta, nafta; vedno več je takih stolpov, ki spreminjajo obličje pokrajine ob Muri.

OD TEDNA — DO TEDNA

Ženevska konferenca je za nami. Šest dni zaporednih sestankov štirih ministrskih predsednikov in zunanjih ministrov, posvečenih najprej nemškemu vprašanju, pozneje pa evropski varnosti, razorožitvi in bodočim stikom med Vzhodom in Zahodom, je minilo kot bi trenil, od dolgih ur uradnih in neuradnih posvetovanj v dvoje, troje ali četvero pa je ostal kot dokaz dela le dokument o nasvetih načelnikov vlad zunanjim ministrom, ko se bodo po soglasnem sklepu »velike četvorice« v oktobru znova sestali ter podrobneje načeli vsa ta vprašanja.

»Ženevska konferenca je dosegla omejene cilje, ki smo si jih zastavili,« je izjavil ameriški zunanji minister Dulles po vrnitvi v Washington. »Morda je svoje smotre celo presegla. Vendar bo šele prihodnost odkrila, ali bo prešla tudi v zgodovino.«

Na Zahodu, posebno v ZDA, so že pred pričetkom izjavljali, da ne sme nihče pričakovati konkretnih rezultatov, ki bi na mah spremenili dosedanji položaj v Evropi. Treznim poznavalcem mednarodnega položaja so ta poluradna namigovanja povedala več kot dovolj. V svetu, ki se je šele zadnji dve leti kolikor toliko otresel žolčnih blokovskih napadov z obeh strani ter se je jel meniti z milejšimi, dostojnejšimi izrazi, tudi ne smemo pričakovati hitrih, trenutnih sprememb. Zato bodo razočarani vsi tisti, ki so že v Ženevi pričakovali konec poglavitnih razlogov za mednarodna trenja preteklih deset povojnih let.

Ženeva je storila samo svojo nalogo: zbližala je štiri velesile v želji, da odpravijo dosedanje medsebojno nezaupanje, ter pokazala pot, po kateri naj krenejo poznejša posvetovanja. Izjave štirih vladnih načelnikov so pokazale, koliko se je stališče SZ na eni ter ZDA, Vel. Britanije in Francije na drugi strani v zadnjem času spremenilo in kje lahko vsi štirje najlaže najdejo sporazumno rešitev.

Bilo bi napak, če bi razmeroma ugodno ozračje konference, polno miroljubnih besed ter prijateljskih namigov, označili kot neuspeh ali izgubo časa. Svetovni tisk enotno poudarja, da je že samo ženevsko vzdušje odstranilo glavni kamen spotike — nezaupanje in odprlo pot novim konferencam. To je vsekakor velik napredek v primerjavi z zadnjimi leti. Spomnimo se časov, ko velesil — predstavnic obeh blokov — ni bilo moč dobiti za »zeleno mizo«, ker so vsakršno pobudo odklanjale kot »propagandno potezo« nasprotnika in ji že vnaprej odrekala vsakršen uspeh!

Sedaj je led prebit. Laburist Crossman ni pretiraval, ko je v britanski tednik »Sunday Pictorial« napisal, da je Ženeva pokazala iskreno željo predsednika Eisenhowerja in premiera Bulganina za mirom in sodelovanjem. Edini, ki se nad njo lahko upravičeno pritožujejo, so Nemci. Njim zares ni prinesla združitve in je bržkone v doglednem času tudi ne bo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

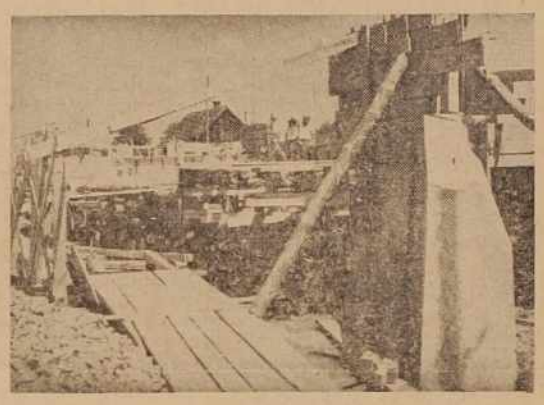

Gradnja mostov čez razbremenilni kanal Ledava - Mura pri Murski Soboti. Most na Tišinski cesti je že gotov — upajmo, da bo do jeseni dograjen tudi drugi na cesti proti Černelavcem

Praznovanje Dneva vstaje

Po partizanskih stopinjah - skozi vasi in naselja v Soboto

Štiri partizanske patrulje — prva iz Čepinec, druga iz Kramarovec, tretja iz Pince marofa in slednja iz Kapce — so tudi letos ob Dnevu vstaje prehodile partizanska pota v Prekmurju. Njihova pot je bila letos še posebej slovesna in obenem vključena v proslave desete obletnice osvoboditve.

Partizanske patrulje, ki so jih ljudje povsod nadvse lepo sprejeli, so prispele v M. Soboto v petek, 22. julija, na Dan vstaje, ob 9. uri zjutraj. Na Trgu zmage se je zbralo k sprejemu borcev čez 1000 ljudi, ki so toplo pozdravili udeležence partizanskega pohoda. S cvetjem okinčani in vedro razpoloženi borci štirih patrulj so se ustavili pred odrom, kjer so komandirji na kratko poročali o poteh patrulj, predali zastave in knjige vtisov. Slovesnost se je začela s himno, katero je odigrala soboška mestna godba, nakar je prvi spregovoril predsednik Okrajnega odbora Zveze borcev NOV tovariš Rudi Rapl - Savo. Za njim je čestital delovnim ljudem Pomurja in udeležencem partizanskih patrulj predsednik OLO tov. Franc Rogl, ob zaključku pa podpolkovnik JLA tov. Prizmič. Med predstavniki ljudske oblasti in družbenih organizacij, ki so se udeležili sprejema partizanskih patrulj, sta bila tudi zvezni ljudski poslanec Vanek Šiftar, predsednik LOMO tov. Jože Velnar, predstavniki JLA in drugi.

Partizanske patrulje so med svojo potjo po Prekmurju odkrile več spomenikov in spominskih plošč padlim borcem in talcem, svojstven in posebno lep pa je bil sprejem borcev v krajih, kjer so ob tem dogodku prvič prižgali električne luči, kakor je bilo to na Cankovi in v Gornjih Crncih.

Po sprejemu v M. Soboti so borci in z njimi številni Sobočani in Lendavčani obiskali kočo v Motvarjevskem gozdu, kjer je bila v letih NOB ustanovljena I. Prekmurska partizanska četa. V vedrem partizanskem razpoloženju se je končalo praznovanje Dneva vstaje, koča v Motvarjevskem gozdu pa bo odslej nosila ponosno ime Partizanska koča.

V naše kmetijsko-gospodarske šole bo prišlo nad 50 novih učiteljev

Nekatere večje prekmurske vasi imajo že dve leti gospodarske in gospodinjske šole. V pretekli zimi je delovalo v okraju 14 takih šol. Več jih pa ni bilo mogoče ustanoviti, ker primanjkuje ljudi, ki bi lahko poučevali. Že na teh, ki smo jih ustanovili, je bilo težavno razporediti učitelje, ki so se večinoma vozili iz Murske Sobote, in vskladiti učne dneve in urnike.

Da bi pa vsaj delno zamašili to vrzel, je Svet za prosveto in kulturo pri soboškem OLO začel prirejati tečaje za učitelje, ki poučujejo v teh šolah. In tako je bil letos tretji tak tečaj, ki se ga je udeležilo 52 učiteljev in učiteljic, kar kaže, da naši prosvetni delavci vedo, da se njihovo delo ne začne in konča le v razredih. Tečaj je trajal od 27. junija pa do 16. julija, a zaključni izpiti so pokazali, da so učitelji ta čas temeljito izrabili. Za to pa imajo veliko zaslug predavatelji, tovarišice Skledarjeva, Bogatajeva, Senekovičeva in tov. Kutoša, tečaj pa je vodil tov. ing. Skledar.

Zaključne slovesnosti sta se udeležila Vanek Šiftar, zvezni ljudski poslanec, in Franc Rogl, predsednik OLO. Slednji se je predavateljem in učiteljem zahvalil za čas, del počitnic, ki so jih žrtvovali za znanje, ki so si ga pridobili in s katerim bodo lahko pomagali našim kmečkim ljudem, in jim povedal nekaj besedi za izvenšolsko delo. Ostali del zaključka tečaja je minil v prijateljskem razpoloženju.

S tem tečajem smo pridobili spet 52 učiteljev, ki bodo z veseljem poučevali našo kmečko mladino. -el

Slovenski novinarji na obisku v Pomurju

Prejšnji četrtek in petek, 21. in 22. julija je obiskalo Pomurje dvajset novinarjev iz Maribora, Celja in Ptuja. Prišli so na povabilo uredništva Pomurskega vestnika ter si ogledali pokrajinske lepote, kulturnozgodovinske znamenitosti in nekatera gospodarska podjetja, predvsem v Prekmurju.

Med potjo iz Maribora v M. Soboto so se gostje ustavili v Vinogradniškem podjetju v Radgoni, v M. Soboti pa so si poleg kulturnih spomenikov ogledali še Tovarno mlečnega prahu, Pomursko tiskarno, novi kino in zgradbo gimnazije. V četrtek zvečer je bil v dvorani hotela »Zvezda« sprejem, ki sta ga novinarjem priredila OLO in LOMO M. Sobota. V razgovoru s tov. Vanekom Šiftarjem, zveznim ljudskim poslancem in tov. Jožetom Velnarjem, predsednikom LOMO, so se pomenili o raznih gospodarskih in kulturnih vprašanjih Pomurja. Drugega dne, v petek 22. julija, so gostje obiskali Lendavo, kjer so si ogledali polja Proizvodnje nafte, med vožnjo pa so se ustavili v Turnišču in Bogojini. Izlet na Goričko se je končal pri koči na Doliču, kjer so se novinarji v prisrčnem razgovoru srečali s predsednikom OLO Murska Sobota, tov. Francom Roglom.

Slovo od Prekmurja je bilo prisrčno, polno prijetnih presenečenj in lepih vtisov o pokrajini ob Muri.

To je bilo obenem prvič, da je tolikšno število novinarjev obiskalo Prekmurje.

V lenarški občini že imajo nov odbor

Lenarška občina bo ena največjih v mariborsko-okoliškem okraju. Obsegala bo 61 katastrskih občin s skupaj 22.000 ha zemlje in bo štela 23.000 prebivalcev. Združila pa bo občine Cerkvenjak, Gradišče, Lenart, Drvanjo, Voličino, Jurovski dol in Zg. Sčavnico ter dele občin Koreno, Smarjeto in Velko. Za vse te kraje bo v Lenartu delovalo tudi okrajno sodišče.

V novi občini se bo večina prebivalcev bavila s kmetijstvom in zato bo med desetimi sveti pri občinskem odboru tudi svet za kmetijstvo. Že sedaj pa predvidevajo, da bi gradili objekte predelovalne živilske industrije. Poleg Pomurja ima ta komuna vse pogoje za razvoj živinoreje. Že sedaj delujejo pri KZ odseki za živinorejo. Tudi sadjarstvo se dobro razvija, v manjšem obsegu pa tudi vinogradništvo, poljedelstvo pa prevladuje v Pesniški dolini. Sedanjih šest državnih kmetijskih gospodarstev pa bo moralo še več storiti za svoj razvoj, saj bodo morala biti vzor naprednega kmetijstva. Zato pa bodo morala najprej zmanjšati razdrobljenost posesti.

Organizacija SZDL, ki trenutno združuje le 37 odstotkov vseh volivcev, bo morala število članov nujno povečati ter s svojim političnim delom dati osnovo gospodarski, kulturno-prosvetni in zdravstveni dejavnosti. Vse te naloge pa prevzema pred kratkim novoizvoljeni začasni občinski odbor, ki šteje 37 odbornikov. R. J.

Dvorana na Cankovi bo kmalu urejena

Zadružni dom na Cankovi je že skoraj dograjen in urejen, le notranji del dvorani še čaka na dokončno ureditev. Vse organizacije in društva na Cankovi so se pod vodstvom SZDL odločile, da bodo ta vsekakor zelo potreben prostor tudi čimprej uredile. V ta namen je Partizan s pomočjo republiške in okrajne zveze prispeval 120.000 din, IZUD 30.000 din, SZDL 20.000 din itd. Socialistična zveza je organizirala tudi nabiralno akcijo, ki pa še ni zaključena. Učiteljski kolektiv je prispeval 6000 din, kolektiv Ljudske milice 4000 din, uslužbenci ObLO 3000 din itd. Posestvo v Topolovcih je opravilo mnoge prevoze, za kar gre vsa pohvala tov. Picu, prav tako delavskemu kolektivu žage v Skakovcih, ki je z nadurnim delom prispeval svoj veliki delež.

S skupnimi močmi bo dvorana najbrž dograjena že avgusta.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 29. julija do 7. avgusta

Povečano nagnjenje k padavinam pričakujemo okoli 29. julija, nato še okoli 3. in 6. avgusta. — V ostalem bo prevladovalo lepo vreme.

Toča, toča . . .

opustošila je naše najboljše vinogradne predele

Nad 100 milijonov dinarjev škode na desnem bregu Mure — Vinograde ponovno škropijo — V sili je tudi majhna pomoč zlata vredna

»Pred tem je bilo vse dobro. Vinska trta se je obložila z grozdičjem kot že deset let ne. Vrtovi so bujno zeleneli, polja so nam obetala dober pridelek. Tedaj pa so se nad vinskimi goricami zgrnili temni oblaki in nas s svojim votlim šumenjem opozarjali na nesrečo. Kmalu nato se je vsula kot oreh debela, suha toča, škrabljala po strehah, lomila šipe na oknih in klestila, klestila . . . V eni uri je bilo vse to, čemur smo se veselili in za kar smo od spomladi sem delali, uničeno, steptano v razmočena ilovnata tla . . .«

Tako opisuje nesrečo, ki je v petek zvečer zadela prebivalstvo na desnem bregu Mure, stara Krausova mama iz Veličan.

Polja in vinogradi kažejo žalostno sliko. Ljudje, ki se še vedno niso sprijaznili z nesrečo, hodijo po steptanih njivah in ugibajo kako bodo v bodoče. V goricah škropijo. Rešujejo kar se še rešiti da. Vinska trta razkazuje gole rogovile z razcefranim orumenelim listjem kakor da bi bila jesen, ne pa poletje.

Naš sodelavec v razgovoru z družino Krausovih sredi opustošenega vinograda

NAD 1000 HEKTAROV OPUSTOSENIH VINOGRADOV

Toča je zlasti pustošila nad najlepšimi in najboljšimi vinorodnimi predeli: Železne dveri, Cerovec, Cezanjevci, Branoslavci, Veličane, Radomerje, Ivanjkovci, Jeruzalem, Žerovinci, Gresovčak. Po prvih zanesljivih podatkih je toča zajela nad 1000 hektarov vinogragov, nad 500 hektarov koruze, 70 hektarov žita in večje površine krompirja in povrtnin. Povprečno je v vinogradih uničeno okrog 50 % letošnjega pridelka, ponekod pa tudi do 80 %. Škodo cenijo nad 100 milijonov dinarjev, pri tem pa ni všteta škoda, ki bo nastala zaradi povprečno slabše kakovosti vina in poškodovane trte, zaradi česar je pričakovati tudi prihodnjo jesen količinsko in kakovostno slabši pridelek. Rž in pšenica sta ponekod popolnoma opustošeni, kar velja tudi za koruzo in povrtnine.

VINOGRADE JE TREBA NEGOVATI, DA NE BO SE VEČJE ŠKODE

Vinogradniška gospodarstva, ki so utrpela največjo škodo, so takoj po toči pričela s škropljenjem vinogradov. Strokovnjaki menijo, da bo škoda še večja v kolikor vinogradniki ne bi pravočasno poškropili po toči prizadetih vinogradov. Zadružno trgovsko podjetje »Zadružnik« v Ljutomeru je v ta namen vinogradnikom preskrbelo večjo zalogo modre galice. Vinograde bo treba poleg izdatnega škropljenja tudi v naprej dobro obdelovati, na spomlad pa poškodovane trte strokovno pravilno obrezati. Kmetijski strokovnjaki lahko vinogradnikom, zlasti tistim, ki se v svoji nesreči ne znajdejo, mnogo pomagajo s praktičnimi nasveti.

Štefan Joha, predsednik Gospodarskega sveta OLO Ljutomer:

Naša dolžnost je, da prizadetim pomagamo

Naše uredništvo je povprašalo predsednika Gospodarskega sveta OLO Ljutomer tov. Štefana Joha glede nesreče, ki je zadela kraje na desnem bregu Mure, in mu postavilo nekaj vprašanj.

Kakšen obseg je zajela toča in kaj je ukrenil OLO za uspešno pomoč prizadetemu prebivalstvu?

To, da nam je toča opustošila naše najboljše vinograde, je za prebivalstvo, zlasti še za vinogradnike, katerim pomeni vinska trta edini dohodek, težak udarec. Takoj moram povedati, da so od toče najbolj prizadeti predvsem šibki kmetje, ki svojih pridelkov niso imeli zavarovanih pri DOZ. Imamo številne primere, ko so družine ostale brez kruha in sredstev. Tem ljudem smo dolžni pomagati, pa četudi si bomo sami morali kaj pritrgati. Upamo, da bomo s prostovoljnim zbiranjem žita ob mlačvi ogroženim družinam zagotovili kruh. Letos imamo v okraju dobro žitno letino, zlasti na Murskem polju, kjer toče ni bilo. Našim kmetovalcem se ne bo poznalo v kaščah, če bodo za prizadete darovali kakšen mernik žita, le-tem pa bo tudi majhna pomoč zlata vredna v sili.

Vsekakor bi bilo pravilno, če bi tudi skupnost prispevala po svojih močeh. Ljudje bi si lahko veliko pomagali, v kolikor bi jim NB dala potrebne kredite za nabavo najnujnejših življenjskih potrebščin. Malce čudno se sliši, da NB kreditira nakup radioaparatov, pohištva itd., dočim za življenjske potrebščine ni mogoče dobiti kreditnih sredstev.

Toča je posebno hudo prizadela posamezna vinogradniška gospodarstva. Ali bo delovnim ljudem na teh gospodarstvih zagotovljeno nemoteno življenje?

Res je, da so vinogradniška gospodarstva utrpela največjo škodo. Sreča v nesreči je le v tem, da so bili vinogradi v glavnem zavarovani proti toči, tako da bo delovnim ljudem na omenjenih gospodarstvih vsaj delno povrnjena škoda. Kruh bo torej družinam zagotovljen, čeprav jim je toča občutno skrčila letošnje dohodke. V mnogo težavnejšem položaju so se znašla gospodarstva glede nadaljnje obnove vinogradov. Toča jim je občutno poškodovala nove nasade, hkrati pa tudi odvzela lastna investicijska sredstva za obnovo. Ker pa je obnova naših vinogradov bistveno vprašanje, od katerega je odvisno nadaljnje gospodarjenje, bo treba vinogradnikom pravočasno zagotoviti potrebne kredite. Naše mnenje je, da nas ta nesreča ne sme zadržati pri obnovi. -st-

Od tedna-do tedna

(Nadaljevanje s 1. strani)

»Veliki štirje« so v zaključnem dokumentu zadolžili svoje zunanje ministre, naj najdejo v duhu ženevskih razgovorov na skupnem sestanku v oktobru primerne ukrepe, s katerimi bodo rešili vsa ona vprašanja, ki so jih načeli v Ženevi.

Glede varnosti v Evropi in nemškega vprašanja svetujejo, naj s svojimi sklepi zagotove varnost v Evropi. Pri tem naj upoštevajo sklenitev varnostnega pakta, ki se bo nanašal na vso Evropo ali na njen del. Ta naj vsebuje člen, s katerim bodo države-članice obljubile, da ne bodo nikdar uporabile sile ali podprle napadalca.

Pomenijo naj se o nevtralnem pasu med Vzhodom in Zahodom, da bodo v njem lahko našli rešitev za sedanje stanje v Evropi. Omejitev oborožitve, nadzorstvo nad njo in inšpekcijo oboroženih sil in oborožitve naj upoštevajo razgovori o razorožitvi.

Tako Vzhod kot Zahod se zavedata, da sta enako odgovorna za usodo Nemčije. Zunanji ministri naj torej obravnavajo nemško vprašanje tako, da bodo hkrati upoštevali željo po nemški združitvi s svobodnimi volitvami v skladu z nacionalnimi interesi nemškega naroda in v interesu evropske varnosti. Tu so štirje predsedniki pustili dokaj široko pot, ker se je ženevska konferenca prav zaradi nemškega vprašanja skorajda zataknila. Če že ne drugje, sta Zahod in Vzhod ob njem odločno vztrajala pri svojem.

Želji, da bi odstranili vojno nevarnost ter olajšali vojna bremena, »štirje veliki« svetujejo, naj bi ustanovili organizacijo, ki bi nadzirala zmanjšanje oborožitve in oborožene sile pod učinkovitimi pogoji. Tako prištedena gmotna sredstva bi lahko pozneje koristno uporabili za mirljuben gospodarski razvoj narodov.

Ameriški, sovjetski, britanski in francoski predstavniki v posebnem pododboru komisije za razorožitev naj se zato potrudijo, da pri bodočem delu upoštevajo napotke ženevske konference. Prihodnji sestanek pododbora naj bo 29. avgusta v New Yorku.

In slednjič: zunanji ministri naj prouče ukrepe, ki bodo odpravili dosedanje motnje v mednarodnih stikih in prometu ter dale pobudo za širšo, vsestransko mednarodno izmenjavo.

Načelen sporazum, ki pa hkrati vali vso težo dela na zunanje ministre . . . Teže bo namreč šlo tedaj, ko se bodo ti zagrizli v podrobnosti in skušali skrpati enotne nazore v doslej tako različnih gledališčih. Toda dobra volja je tu in ta v sedanjem položaju vendarle mnogo pomeni!

Električno luč so prižgali na Cankovi

Ob največjem slovenskem prazniku, Dnevu vstaje, so vaščani na Cankovi slavili lepo delovno zmago: zasvetila je električna luč. Skoraj dve leti so se morali boriti za elektriko. Ni manjkalo ne finančnih in ne materialnih težav, a poleg tega je še bilo treba nekatere prepričevati, saj jim je bila ljubša zgodovinska petrolejka, kakor električna žarnica, ki prinaša v naše življenje marsikaj novega.

Vaški elektrifikacijski odbor je pri tem opravil pomembno vlogo, najdelavnejši pa so bili: Kočar Karel, Rojko Karel, Drasl Jože, Rojko Vince, Kerec Leopold, Gomboc Avgust in še nekateri. Z otvoritvijo elektrike pa so vse prestane težave pozabljene.

Istočasno je zasvetila električna luč tudi

. . . v Gornjih Črncih

prižgala pa jo je partizanska patrulja, ki je šla skozi vas. Pri tej slovesnosti je bil tudi predsednik OLO tov. Rogl.

Vaščani so zadnje tedne delali skoraj noč in dan, samo da bi le enkrat že zasvetila elektrika, pa tudi, da bi čim lepše proslavili največji praznik slovenskega naroda. Najpožrtvovalnejši organizator pa je bil tov. Ficko Anton, ki so mu pomagali še Ficko Avgust in drugi.

Tako so že tri vasi v cankovski občini dobile elektriko. Delavni so tudi v Gerlincih in v Skakovcih, a v Domajincih se še niso prebudili. Videti je, da predstavniki vasi še spijo najgloblje spanje. Čas bi pa že bil, da bi se zbudili, ker je jutro.

Lep del ob avstrijski meji je torej že elektrificiran, električna luč si pa utira pot še v druge goričke vasi. O. I.

in v Trnju

Tudi v Trnju so zasvetili v nedeljo. Kakor v vseh ostalih vaseh, tako so se tudi tu morali boriti s težavami: materialnimi, finančnimi, najhujše pa je bilo prepričevati v stare petrolejke zaverovane može. Zdi se, kakor bi se ti, ki so navadno vedno proti vsemu novemu, bali svetle luči in bi radi dremali pri zakajeni petrolejki in sanjali o tem, da se nič ne spreminja. Vendar so jih pa pridni vaščani tako krepko pocukali za rokav, da so se morali zbuditi, pa čeprav jim morda ni bilo prav.

Končno so pa v zadružnem domu krepko proslavili ta za vas vsekakor pomemben dogodek. B. S.

Toča tudi na levem bregu Mure

Poleg vinorodnih krajev na desnem bregu Mure je toča prejšnji petek zvečer prizadela tudi nekatere kraje na Goričkem. Delno so prizadete vasi Ivanovci, Fokovci, Selo, Prosenjakovci, Motvarjevci, Cikečka vas in bližnja okolica. Še sreča, da so kmetje žito v glavnem že poželi, tako da je toča v glavnem zajela koruzo, krompir in druge kulture. Med Salovci in Moščanci je narasli potok Krka na treh mestih izpodkopal železniško progo, tako da je bil promet za nekaj časa prekinjen. -st-

NATEČAJ

za investicijska posojila v kmetijstvu za leto 1956

Iz dnevnega časopisja povzemamo Tanjugovo vest o natečaju za investicijska posojila v kmetijstvu za leto 1956.

*

Narodna banka FLRJ je razpisala natečaj za dodelitev posojila iz sredstev splošnega investicijskega sklada namenjenih za investicije v kmetijstvu za prihodnje leto. Posojila bodo kot doslej dajali: gospodarskim organizacijam, vodnim skupnostim in ljudskim odborom za gradnjo in nabavo novih objektov, ki služijo kmetijstvu. Pogoj za dodelitev posojila bo ta, da bo potrebno z njim popolnoma dograditi ali pa nabaviti investicijski objekt.

Investicijska posojila bodo po tem razpisu dajali za melioracije, sadovnjake, vinograde in druge večletne nasade, za nakup delovne in plemenske živine, za gradnjo objektov, ki bodo služili za predelavo ali pa za vskladiščenje kmetijskih pridelkov, pa tudi za nabavo opreme kmetijskih apotek, za delavnice, za popravilo kmetijskih strojev, za podjetja za promet s kmetijskimi pridelki, za ribiška podjetja in zadruge. Razen teh bodo lahko zaprosila za posojila podjetja, ki se ukvarjajo z odkupom in prodajo kmetijskih pridelkov in to za nakup vse opreme (izjema so posebni avtomobili). S posojili ne bo mogoče kupovati že rabljeno opremo.

Pri razpisu lahko sodelujejo tudi investitorji nedovršenih gradbenih objektov in oni, ki nadaljujejo melioracijska dela, in to pod istimi pogoji, kot za nove objekte.

Skrajni rok za vlaganje zahtev za posojilo je 24. september, roki za odplačilo posojil pa bodo od 5 do 50 let.

Miroslav Štubel

Ob 35-letnici Učiteljskega društva

v Murski Soboti

Prispevek tov. M. Štubla o 35-letnem delovanju Učiteljskega društva v M. Soboti je bil napisan že za svečano številko našega lista, ki je izšla ob I. Pomurskem tednu. Ker nam je zmanjkalo papirja, ga nismo mogli objaviti takrat. Natisnili ga bomo v dveh podlistkih — v današnji in prihodnji številki.

Prekmurju je kakor drugim pokrajinam v Evropi dala prve ljudske šole in učitelje-kantorje reformacija (otrok renesanse in humanizma), zakaj od leta 1627 omenjajo viri na tem ozemlju 10 evangeličanskih župnij in v vsaki teh župnij tudi kantorja. Poučevali so v jeziku ljudstva, učitelje pa plačevali po otroku. Vsake kvatre so odrinili za njega od 25 do 30 denarjev. Starši so bili z učitelji zadovoljni.

Na velikem cerkvenem zboru — sinodi na Tišini, je bilo leta 1670 zbranih lepo število učiteljev-kantorjev iz ostalih slovenskih pokrajin. Prav v delu teh prišlekov pa je treba iskati začetke prvega ljudskega prosvetljevanja. Leta 1715 je izdal Ferenc Temlin iz Krajne v Halli za svoje ljudstvo prvo knjigo (prevod iz madžarščine) Györszki katekizmus, a leta 1725 je prinesel od še neznanega avtorja prvo šolsko knjigo »Abecedarium Szlowenszke, za Drobne Detze, von szpüschene«.

Višek kulturno-prosvetne dejavnosti pa je delo prekmurskega Trubarja — Štefana Küzmiča. On je položil temelje slovenski pisani besedi med ogrskimi Slovenci, z njim pa tudi domači kmetski sinovi, katerih zasluga je v tem, da se je v Prekmurju ohranil slovenski rod. Tej starejši evangeličanski kulturni družini je sledila katoliška s svojim najvažnejšim predstavnikom Miklošem Küzmičem, ki je tukajšnje Slovence oskrbel s potrebnimi šolskimi knjigami. Z deli obeh skupin so se Prekmurci uvrstili v krog kulturnih ljudstev. Državna meja na Muri in posebnosti stare Ogrske so po svoje prispevale k temu, da je lepo prekmursko narečje postalo knjižni jezik in tako čuvar bitnosti Slovencev na Ogrskem.

Po meščanski revoluciji na Madžarskem, ko je vladajoči razred nove fevdalno-buržoazne države poteptal deklaracijo Lajoša Kossutha, se izneveril idejam velikega pesnika Sandorja Petőfija in postopoma ukinil pridobitve šolske reforme od 28. sept. 1770, je začela madžarska država tudi pri nas ustanavljati državne šole, v katere je nameščala svoje ljudi. Te šole so s svojim kadrom in izdatno pomočjo državnega aparata bile prava topilnica narodnih manjšin v deželah krone Sv. Štefana. Domača slovenščina se je morala umakniti madžarskemu jeziku.

V tem času sta delovali dve skupini učiteljev.

Starejša se je oklepala Cerkve in v šoli poučevala v jeziku ljudstva in opravljala službo šolnikov-kantorjev. V Prekmurskih profilih piše zelo nazorno o njej dr. Franc Sušnik. V vrstah te starejše učiteljske generacije srečamo vrsto dobrih sadjarjev in čebelarjev.

Med znane kulturne delavce spada štajerski rojak Janez Murkovič, ustanovitelj Pur bande v Beltincih, znane po vsem Prekmurju. Kmetje v Gančanih trdijo, da je ponaredil 25 podpisov in v Pešti dosegel, da so v tej vasi zgradili državno dvorazrednico, ki je veljala leta 1875 okrog 4000 kron.

Mlajša generacija se je šolala na vzorno urejenem učiteljišču z internatom v Čakovcu, kjer se je zavodu posrečilo, da je večino gojencev vpregel v politični voz Pešte in tako dosegel, da so bili nekateri pozneje eksponenti madžarske narodne manjšine in celo šovinisti. Posamezniki so bili člani framazonske lože (na primer Ferenc Kondor, nadučitelj v Kupšincih, je bil leta 1895 soustanovitelj društva za madžarizacijo tukajšnjih Slovencev). V vrstah te skupine je bilo tudi nekaj dobrih učnih moči, ki so se izven šole posvetile tudi gospodarstvu in društvenemu življenju. Bili so kajpada tudi odlični šolniki. Prvo mesto pripada nadarjenemu in zelo agiluemu učitelju Juliju Kontlerju, ki ga je revolucija leta 1919 zanesla v vrste Bele Kuna. V tej revoluciji je sodelovalo večje število najmlajših iz te skupine. Držali so se za Prekmurje vedno tipičnega načela: čigar oblast, tega tudi vera! Iz tega je treba tudi ocenjevati delo, ki ga je pri nas opravil rdeči uskok in Kleklov organist Vilmoš Tkalec. Posamezniki so se zelo ogorčeno borili proti duhovnikom - preporoditeljem, zlasti še proti dekanu Francu Ivanoczyju na Tišini, mentorju zavednih slovenskih kaplanov, ki so do konca vzdržali v boju proti potujčevalcem.

Obe učiteljski generaciji sta pod vodstvom dobrega organizatorja Vučak — Verteš Aleksandra ob tisočletnem državnem jubileju ustanovili svoje stanovsko društvo (Magyar néptanitók egysület).

Učiteljem - gospodarjem moramo priznati velike zasluge za gospodarski napredek našega podeželja, učiteljem - politikom pa uspehe pri asimilaciji Slovencev na Ogrskem. To asimilacijo je 1. avgusta 1919. leta odločno prekinil Trianon po zaslugi vojaških uspehov generala Rudolfa Maistra, prizadevanja rodoljubov sočasnega Pomurja in našega dr. Matije Slaviča, kateremu se je ob ugodnem zunanje-političnem položaju posrečilo, da je v Parizu zmagalo slovensko narodno pravo proti tezam madžarskega eksperta Mikole Sandora.

Za analizo takratnega političnega položaja v M. Soboti in nekaterih podeželskih predelih lahko dobro služi članek »Protidržavna manifestacija pred razmetiveno komisijo« (Novine VIII. št. 40 od 2. okt. 1921). V članku je govora predvsem o tem, kakšne so bile takrat razmere v Prekmurju kljub dejstvu, da je madžarska vlada ratificirala trianonsko pogodbo in se temu ozemlju odpovedala, kar so s podpisi potrdili 26. VII. 1921. leta tudi zavezniki skupaj z Jugoslavijo in Madžarsko. Samo en utrinek iz tega članka.

»Zakaj se je ljudstvo dalo tak hitro zapelati? Pravici bomo gledali v obraz ! tak pisali. Krivice, strašne krivice, štere se tomi ljudstvi godijo, so je stirale v protidržavno manifestacijo. Mi sami radi pišemo, ka je ljudstvo stirano v to naminfestacijo. Nepopisne nevole teršijo ravno tisto gornje ljudstvo, štero se spravilo zdaj pod madžarsko zastavo: glad, nagota, zaprta železnica, sodnija v Maribori, zaprte granice, fal živina, draga obütev, obleka, toča . . . najslabša uprava.

. . . Da pa z madžarske zastave ne zraste madžarska puška i bajonet, da Prekmurje ne postane zapadna Madžarska, je potrebno, da se vraštvo da, ka zacelijo rane našega ljudstva. To vraštvo zahteva, ka naj idejo vsi s Prekmurja, ki so delali krivice tü, naj ide odtec vsaki krivec, štokoli je. Zahtevamo vero poštüjoče nadstrankarsko vučiteljstvo, uradništvo, vojaštvo, žandarmerijo. Poštüje naj vsaki vero tega pobož-

Osnovno je skrbno gospodarjenje

vsem navijalcem cen pa: odločno na prste

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsi vemo, da se je bela moka podražila na 100 din kg in da belega kruha ne moremo več kupovati po stari ceni. Sorazmerno s podražitvijo moke so se v naših pekarnah zvišale cene polbelega kruha na 75 din (zadnje čase ga ni) za kg, črnemu kruhu pa na 48 din. Ceni kruha ni kaj za prigovarjati, pa čeprav bi se ga dalo vsaj za dinar ceneje prodajati. Ne moremo se pa strinjati z novo ceno žemelj in z manevriranjem naših pekov, ki poljubno spreminjajo velikost in težino žemelj. Velika žemlja (8 dkg) stane 10 din, manjša (6 in pol dkg) pa 8 din. Praktično se ti primeri, da kupiš žemljo, ki tehta namesto 8 ali 6 in pol dkg le 5 dkg. Izgovor, da so žemlje zato lažje, ker ni kvasa, ni nobena utemeljitev. Pred nekaj dnevi je tržna inšpekcija LOMO Murska Sobota podrobno pregledala kalkulacije v pekarnah in ugotovila, da bi pekarne lahko prodajale kruh po 47 din, žemlje pa od 7 do 9 din. Če pa se v sedanjih razmerah kalkulacija ne more znižati, imamo potrošniki vsaj to pravico, da zahtevamo od naših pekarn, da se drže predpisane težine žemelj in ostalega peciva.

Naši kmetje sami priznavajo, da ima mleko ugodno ceno in da je za napredne živinorejce nastopila zlata doba. Zato nas tem bolj čudijo posamezni primeri, ko kmetje zahtevajo višjo ceno za mleko. Tako je pred kratkim nek kmet v Murski Soboti obzirno sporočil svojemu odjemalcu (uslužbencu), da je primoran mleko podražiti od 25 na 30 dinarjev za liter, ker baje vse cene gredo navzgor. Nekaj podobnega je bilo opaziti tudi v okolici Lendave. Priporočiljivo bi bilo, da bi vse take brezvestneže, ki danes po nepotrebnem rušijo stabilnost cen na našem trgu, v bodoče upoštevali pri odmeri dohodnine.

Preračunano na število prebivalcev v okraju je v šestih mesecih minulega leta znašala potrošnja sladkorja povprečno na prebivalca nekaj manj kot 6 kg, kar je vsaj desetkrat toliko kot v stari Jugoslaviji. Potrošnja moke in masti je bila v letu 1953 največja zaradi suše in pozebe, ki sta zlasti prizadeli žitarice in živinorejo.

Ob tem pa se moramo zavedati, da ima Prekmurje ozir. Pomurje vse pogoje, da prehrani svoje ljudi doma in da s pospešeno proizvodnjo žita posreduje proste viške delovnim ljudem v industrijskih središčih. —st—

Kako je s potrošnjo kruha v Prekmurju

Kruh je našim ljudem glavna prehrana, takorekoč narodna jed, brez katere bi težko izhajali. Na nekaj pa je treba naše gospodinje opozoriti: na svojih vrtovih pridelujejo mnogo premalo sočivja, kar velja zlasti za gospodinje na podeželju. Skoraj nerazumljivo se nam zdi, da večina naših gospodinj na podeželju ne pozna vkuhanega sadja in sočivja, kar bi lahko v marsičem izboljšalo ljudsko prehrano, obenem pa zmanjšalo potrošnjo kruha. Kako stojimo v tem pogledu v Prekmurju, lahko sklepamo iz statistike.

Prekmurje je kmetijska pokrajina, kjer kmetje posejejo okoli 60 % ornih površin z žiti. Leta 1953 je znašal pridelek pšenice 136.585 q, rži pa 39.626 q. Naslednje leto 1954 se je pridelek rži povečal na 111.715 q, dočim se pri pšenici ni povečal. V navedenih letih (podatki so vzeti za prvo polletje) so kmetje v Prekmurju prodali zadružnemu trgovskemu podjetju »Agromerkur«, ki v glavnem prevzema blago od kmetijskih zadrug, naslednje količine žita:

leto	pšenica	rž	koruza	proso	fižol
1953	7.780 q	1.993 q	47 q	1.565 q	497 q
1954	7.868 q	5.138 q	7 q	1.299 q	870 q

Iz teh sicer nepopolnih podatkov lahko sklepamo, da kmetje v Prekmurju večino žita porabijo doma za prehrano. Če k temu prištejemo žito, ki ga vsako jesen pripeljejo domov sezonski delavci, si moramo priznati, da spričo enostranske prehrane (mast, kruh) pojemo preveč kruha. Če verjamete ali ne: v Prekmurje moramo spričo povprečno nizkega pridelka žita in prevelike potrošnje kruha, žito uvažati iz drugih okrajev. Kakšne količine masti in moke naši ljudje letno pokupijo v živilskih trgovinah, lahko sklepamo iz prometa grosističnega podjetja »Potrošnik«, ki je v šestmesečnem razdobju zadnjih treh let prodalo naslednje količine masti, moke in sladkorja:

	mast	sladkor	moka
1953	195.682 kg	288.320 kg	2.519.507 kg
1954	74.619 kg	542.752 kg	850.570 kg
1955	69.998 kg	258.430 kg	656.003 kg

NUSKOVA

V Nuskovi je zadnjo nedeljo domače gasilsko društvo svečano proslavilo 25-letnico obstoja. O uspehih in delu v minulih letih je govoril tov. Mekiš in med drugimi pohvalil kot najbolj delavnega člana tov. Alojza Receka.

Društvo je v zadnjem letu naraslo za 20 članov. Zgradili so si že drugi gasilski dom na Zaloškem hribu. Dom je še v surovem stanju, v njem pa bodo imeli ročno brizgalno. Ob tej obletnici so nabavili motorno brizgalno in tako ta dogodek še lepše proslavili. -za

Nove prostore pošti v Lendavi

Pošta v Lendavi je kakor drugod mesto, kjer se obrne mnogo ljudi. Prihajajo domačini pa tudi tujci. Poštni prostori so v lepi zgradbi. Pred kratkim so jih opremili z novim pohištvom, ki je že bilo nujno potrebno. Tako je zdaj znotraj kar čedno, pa tudi uslužbenci se bolje počutijo. Vendar bi pa bilo potrebno še marsikaj spremeniti. Res je, da pripravljajo načrte, vendar pa že kar tri leta, a med tem časom se izgublja čas pa tudi za to določeni kredit.

Nujno je, da dobi pošta moderno urejene prostore. -li

Dober nasvet je vredno upoštevati

Vidonci so ena izmed naših vasi, ki so bile letos v juniju prizadete po toči.

Kmetovalec Andrej Gjergjek pripoveduje, da je po toči dodatno gnojil pšenici z umetnimi gnojili, ki so se pokazala v tem primeru prav koristna. Pšenica se je vidno popravila in bo dala še nekako zadovoljiv donos z ozirom na poškodbe po toči. Tudi fižol in koruza sta se pokravila, kar smo lahko videli na samem polju.

Tega pa ni pri vseh kmetovalcih. Tam, kjer niso dodajali nobenih gnojil, je vidna škoda po toči. Kmetovalec G. uporablja sploh pri vseh kulturah zadostne količine umetnih gnojil in tudi hlevskega gnoja, pa je zaradi tega njegovo posestvo zavidanja vredno. Da je res tako, smo se lahko sami prepričali, ko smo hodili od njive do njive in od travnika do travnika.

Tudi sadno drevje se je dobro opomoglo s pravilnim oskrbovanjem, vendar moramo kmetovalcu G. zameriti, da pri vsej skrbi ne posveča dovolj pažnje vodenim poganjkom. Vodeni poganjki so neplodne veje, ki šele po več letih zgradijo rodni les. Tem poganjkom pravijo roparji, ker drevo silno izčrpavajo.

Kmetovalec G. je svoj sadovnjak kombinirano škropil proti glivičnim boleznim z 1,5 do 2-odstotno žvepleno apneno brozgo in proti škodljivcem z 1-odstotnim tekočim Pantakanom. Sadovnjak je tudi gnojil z gnojnico in dodatkom superfosfata. Uspeh je presenetljiv in daje kmetovalcu zasluženo priznanje, ker je ohranil zdravje preostalih listov in plodov.

Ing. Lado Jerše

Lendavski taborniki s šotori v Motvarjevce

Lendavski taborniki so se pred kratkim vrnili s III. zleta ZTS v Ljubljani, sedaj se pa pripravljajo za svoj letni tabor.

Kakor vse ostale taborniške družine so si tudi Beli rudarji izbrali svoj prostor in tako so v torek že odšli v Motvarjevce. Ta trenutek so že nestrpno pričakovali, saj je res lepo tri tedne preživeti med gozdovi v platnenih hišicah in ob lastni kuhinji. Če bo tabor uspel, jim bo to v največji ponos, saj bodo s tem pokazali, da ni bil ves trud zaman. Vedo pa, da se ne bodo samo igrali in zabavali, ampak da bo potrebno nekajkrat prav pošteno prijeti in delati, toda tega se ne boje. -li

KUPČKI IN TEHTNICE NA LENDAVSKEM TRGU

Človek, ki pride v Lendavo in se ob tržnih dneh ustavi na trgu, se upravičeno začudi. Ob stojnicah stoje kmetice in prodajajo svoje pridelke, vendar ne tako kot je drugod navada s tehtnico, ampak na kupčke. Ena ima večji kupček po 10 dinarjev, druga manjšega, a za isto ceno. Skoraj nikjer pa ni videti tehtnice. Tako ti pa pride na kupčke vedno dražje, kakor če kupuješ na kilogram in morda je prav zato na lendavskem trgu vse tako drago.

Ali res ne bi mogli mestni očetje nekaj ukreniti, da bodo tuda na lendavskem trgu tehtnice? -li

FACELIJA

Facelija daje približno enako maso, kot jara oljna repica ali ogrščica, v povprečnih letih približno 500 stotov zelene mase po hektarju.

Kdor bo letos sejal facelijo, naj pazi na naslednje: sejati jo moramo sredi julija, najkasneje do srede avgusta, kmalu po preoranju strnišča in sicer okoli 10 kg na hektar. Njivo pa moramo za setev dobro pripraviti, ker je seme zelo drobno. Najbolje bi bilo, da jo sejemo s sejalnikom tako, da je vrsta od vrste oddaljena 20 do 25 cm.

Veliko povečanje pridelka so dosegli z dodatkom vsaj 60 do 80 kg dušika na hektar.

Kositi jo moramo nekako v četrtem tednu cvetenja. Posebno jo priporočajo za setev med vrstami v vinogradih in sadovnjakih. Ker daje čebelam izvrstno pašo, jo priporočamo vsem čebelarjem.

Seme naročimo v Ljubljanski »Semenarni«. Ing. L. J.

50 let OPEKARNE V PUCONCIH

V nedeljo, 24. julija, je bila v Puconcih svečana proslava petdesetletnice obstoja opekarne. Prav bo, če se ob tem nekoliko ozremo v preteklost in pogledamo nekatere dogodke, ki so bili važni za nadaljnji razvoj opekarne.

Pred petdesetimi leti je zidarski mojster Tivadar Ratkol začel delati opeko na sodobnejši način. Prej so jo izdelovali ročno in to zelo primitivno, vendar so se pa naprave v skladu s časom tudi spopolnjevale. Opeko so zlagali v kope in jo žgali z drvmi. Leta 1909 pa je bila postavljena današnja krožna peč. Po štirih letih so začeli strešnike že izdelovati na strojni način. Takrat je bila nabavljena tudi stiskalnica in lokomobila, ki je poganjala stroje vse do leta 1947, ko je bila v obrat napeljana elektrika.

Od ustanovitve pa do osvoboditve so se lastniki opekarne trikrat menjali. Od leta 1905 do 1918 je gospodaril Ratkol, ki je tudi največ investiral v podjetje. Njegov naslednik je bil do leta 1928 Karel Vogler. Od njega so pa podjetje na dražbi kupili Hartner, Berger in Dobrai. Slednji je prodal svoj delež ostalima, ki pa za razvoj podjetja nista mnogo storila. Delavci so bili slabo plačani, delovni pogoji so pa bili zelo slabi. Nekaj pa je bilo značilno za vse lastnike: težnja, da bi iz podjetja čim več iztisnili in to seveda na račun delavcev. Zato pomeni leto 1945 za podjetje veliko prelomnico. Podjetje je postalo splošno ljudsko premoženje, kasneje pa je prešlo v upravljanje delavcev. V teh prvih povojnih letih pa je bilo pereče vprašanje, kako priskrbeti zadostno količino premoga za žganje? Tudi druge stvari je bilo težko dobiti, izdelana opeka ni prišla takoj v prodajo. Zaradi tega se je celo zgodilo, da delavci nekaj mesecev niso dobili plač, vendar pa dela niso opustili.

Po nacionalizaciji je bilo potrebno povečati proizvodnjo. Zato so povečali obrat in nabavili nove stroje in tako tehnično izboljšali podjetje. Pri tem delu ima mnogo zaslug arhitekt tov. Novak.

Ker se je takrat pokazala potreba po združitvi sorodnih podjetij, se je puconska opekarna združila z Ljutomerskimi, ki so imele boljši strokovni kader. Ker pa opekarna vse do leta 1948 ni imela strokovnjakov, je iz Ljutomerskih opekarn prišel opekarski mojster tov. Ivan Straus, ki je še sedaj upravnik podjetja.

Leta 1953 pa se je podjetje osamosvojilo in začelo temeljito izboljševati delovne pogoje in nadalje mehanizirati proizvodnjo. V času, ko je bilo združeno z Ljutomerskimi opekarnami, je to bilo težje.

Lani je podjetje zaprosilo za investicijski kredit 9 milijonov dinarjev, a od tega je Gospodarski svet pri OLO odobril le 3 milijone. Če bi bil odobril zaprošeni znesek, bi lahko podjetje znižalo cene za 20 %. Ker so pa bili narejeni sušilni prostori in urejen transport za izdelavo strešnikov, pa je bila cena znižana le za tretjino, to je za 040 din pri komadu. Glede prodajne cene izdelkov je potrebno povedati, da spada podjetje med eno izmed najcenejših, čeprav je povpraševanje zelo veliko. Podjetje ne teži za dviganjem cen, ker bi to samo škodovalo gospodarskemu stanju, ampak se hoče približati mednarodnemu povprečju.

Pa še nekaj besed o delavskem samoupravljanju in o delavskem svetu. Delavci so s svojimi organi resnični gospodarji podjetja. Povedati pa je potrebno, da se je tudi v tej kratki dobi delavskega samoupravljanja proizvodnja zelo povečala, čeprav so nekateri direktorji menili, da bo zaradi take ureditve podjetje propadlo. Toda ni se zgodilo tako.

Omeniti pa je potrebno tudi sindikalno podružnico, ki pomaga delavcem pri upravljanju podjetja, skrbi pa tudi za politično, kulturno in strokovno delo.

To naj bo kratek in bežen pregled petdesetletne dejavnosti puconske opekarne.

*

Nedeljska svečanost puconskih opekarjev je bila lepa. Plodno delo zadnjih petdesetih let je prikazal predsednik upravnega odbora, nakar je številno občinstvo z zanimanjem gledalo uprizoritev veseloigre »Micki je treba moža«, ki jo je pripravila dramatska skupina sindikalne podružnice.

Vedro razpoloženje članov kolektiva in gostov ob petdesetletnici pa je trajalo še pozno v noč.

C. Irena

Smrtno se je ponesrečil

Franc Babič, 60-letni kmet iz Bačkove, občina Drvanja v mariborskem okoliškem okraju, se je prejšnji ponedeljek nekoliko napil in odšel počivat na hlev in tam na slami zaspal. V spanju pa se je skotalil na rob in padel na trda tla, si polomil prsni koš, prebil lobanjo in zlomil tilnik ter zaradi poškodb takoj umrl. Zapustil pa je nepreskrbljeno ženo.

V bolnici se zdravijo

Helena Novak iz Križevec se je peljala s kolesom. Zlomile so se vilice. Pri padcu s kolesa je dobila možganski pretres in zunanje poškodbe na glavi.

Krava je zabodla 25-letnega gradbenega delavca Ludvika Miholiča iz Andrejec v levo dimlje. Z rogom mu je prebodla kožo in trebušno mreno.

Pri pranju se je polila s kropom 35-letna Stefka Maučec iz Gančan. Opekline po prsih in na desni roki so precej hude.

Na koso je stopil 14-letni Janez Kučan iz Ivanjec in dobil veliko rano na nogi.

Ko se je 20-letni Alojz Huber vračal s tombole v Murski Soboti, je tako nesrečno padel s kolesa, da je zaradi hudih poškodb na glavi v nezavesti obležal.

3-letnemu Francu Grečl so padla vrata na levo stegno in mu ga zlomila.

Ignac Tivadar, 42-letni tesar iz Velike Polane, se je pri tesanju vsekal s plankačo v desno podkolenico.

Tudi 51-letni Stefan Vučko iz Gornje Bistrice se je pri sekanju vejevja hudo vsekal v levo podkolenico.

Frančiška Grah, 53-letna kmetica iz Dolnjih Slaveč, se je peljala na vozu, ki je bil naložen z lesom. Konji so se nenadoma splašili in Grahova je padla z voza. Pri padcu ji je odlupilo kožo v dolžini 24 cm od lobanjske kosti. V rani je bilo polno peska in blata.

5-letna Marija Klemenčič iz Polic pri Radgoni je stopila na koso in si nogo močno porezala.

Vsi se zdravijo v soboški bolnišnici.

noga ljudstva, njemi deli pravico i bo vido prle kak de edno leto trikrat tak velko vnožino tam, gde se je zbirala pod madžarskov zastavov, bo stala pod slovenskov in ta vnožina bo navdušeno, iz srca, ne nahujskana kak pod madžarskov, pozdravljala: Živela Jugoslavija!«

Tako je Josip Klekl st. dobro zabil klin! Napake so bile na obeh straneh, ljudje so delali, ne da bi poznali problematiko časa in še posebej družbeno stopnjo, ko se je vladajoči razred začasno umaknil s političnega arene, vse do leta 1945 pa je obdržal komandne gospodarske položaje v svojih rokah in navezoval stike tako z Ljubljano kot Beogradom, da je lahko še naprej izkoriščal našega delovnega človeka. Vladala je pravcata politična zmeda in tekma za poslanskimi mandati. Ta tekma se je v Prekmurju odražala v lovu za kroglicami, dokler ni končno izrekla odločno besedo mladina, vzgojena na slovenski gimnaziji v M. Soboti.

V tem razdobju kaže struktura šolstva izredno pestro sliko. Najstarejša šola višje vrste je bila meščanska v Lendavi. Svojega predhodnika je imela v trivijalki iz leta 1688. V M. Soboti pa meščanka. 1. decembra 1921. leta smo imeli v M. Soboti že I. in II. razred gimnazije z 71, večinoma kmetskimi in nadarjenimi dijaki, kajti madžarska buržoazija in evangeličani so gimnazijo bojkotirali, ker so še vedno računali na revizijo novih meja.

Po uradni razdelitvi Prekmurja v soboški in lendavski okraj ali srez so tjakaj pripadajoči učitelji ustanovili učiteljsko društvo Lendava in sicer na občnem zboru v Turnišču. To je bilo 25. junija 1922. leta. V odbor je bil izvoljen tudi naučitelj Aleksander Neržima iz Gančan. 28. marca 1923. leta je odšel v pokoj nadzornik Rado Jurko in pustil v vrstah učiteljev Prekmurja številne prijatelje in častilce. Njegovo mesto je zasedel naučitelj Franc Cvetko iz Vučje vasi, znan kot odličen praktik, ki se je trudil, da bi izboljšal šolsko delo in pomagal učiteljskemu naraščaju, ki je bil v tem razdobju nameščen v Prekmurju.

Spremembe režimov v Beogradu so ponavadi spremljale tudi spremembe v operativi. Tako je bil 29. septembra 1924 imenovan za okrajnega nadzornika Aleksander Neržima, Franca Cvetka pa so razrešili. Ponovna sprememba vlade je prinesla 24. novembra 1924 razrešnico Neržimu, na njegovo mesto pa je spet prišel Franjo Cvetko, pripadnik Sokola in JDS. Zamenjal je moža krščanskega svetovnega nazora. Oblast je 2. avgusta 1924 odlikovala društvenega predsednika Avgusta Požegarja z redom sv. Save V. stopnje za izvršeno šolsko prosvetno in knjižno delo. Vendar pa je na željo članov še dalje vodil Učiteljsko društvo, čeprav je bil že upokojen. Tajnik pa je bil Ciril Hočevar, fizkulturni državni prvak in večletni načelnik soboškega Sokola. Tudi on je bil Schreinerjev učenec. Okrog sebe je zbiral mlade napredne učitelje, jih seznanjal s češkim šolstvom in jih potem napotil na tečaje v Maribor in Ljubljano. Tam so se navzeli naprednih pedagoških stremljenj, po katerih so potem pod Hočevarjevim mentorstvom tudi delali v naših šolah.

Režimi so tolkli po učiteljih, ki so se pa vedno oklenili celjske deklaracije iz leta 1927. Le-ta jih je ščitila pred politiki in jim omogočala, da so delali in se izživljali v skladu s svojim svetovnim nazorom.

Ko je Hočevar postal predsednik UD, je kot načelnik Sokola znal vključevati v Sokol dobre podeželske dijake, ki so potem v glavnem odhajali na učiteljišče v Maribor. S svojo značajnostjo in delom jih je pridobil za napredno miselnost, jih v narodnem pogledu utrdil tako, da je ta mlada prekmurska učiteljska generacija čistih src začela delati med svojim ljudstvom ter se družno s starejšimi vključevati v Pedagoški krožek v Mariboru, katerega vplivi so segali tudi v Prekmurje. V okviru UD smo preštudirali dela, kot so n. pr.: dr. Fr. Žgeč: Problemi vzgoje najširših plasti naroda, Karel Dobršek: Vplivi socialnih razmer na razvoj otroka, Miloš Ledinek: Moj razred, dalje dela J. Jurančiča, Vinka Möderndorferja, ki so nam pomagala, da smo spoznali, kdo vlada v Prekmurju.

Te socialne razmere smo začeli analizirati na sestankih društva in zbirati dragocene podatke, ki so omogočili učiteljstvu tesnejši stik z ljudstvom, v šoli pa pripomogli k boljšemu delu. Temu materialu pa je bilo dodano še gradivo o lokalni folklori, ki jo je v našem okraju proučeval tov. Horvat Bela, medtem pa je Julij Kontler izdal Prekmurske pravljice, vse to pa je obdelal za lendavski okraj tov. Miro Kokolj, ki pa je zbiral tudi gradivo za lokalno zgodovino, s katero je dosegel lepe uspehe tov. Franjo Gumilar, ki je proučeval beltinsko območje. Društvo je svoje člane seznanjalo z gospodarsko problematiko. Poleg gospodarskih strokovnjakov so predavali tudi učitelji, ki so imeli vzorno urejene šolske vrtove.

V soglasju z UD je bil 9. XI. 1927 imenovan za šolskega nadzornika tov. Gustav Čižek, znan kot odličen administrator. Na tem mestu ga je 1. junija 1930 zamenjal tov. Jože Velnar. Društvo pa je s svojim predsednikom Hočevarjem branilo preganjane člane, med katerimi so bili poedini osumljeni komunizma.

To dobo zaključuje diktatura 6. januarja 1929, odkar so vsi filofašistični režimi pošiljali na sestanke društva policijske agente, vendar pa je društvo dosledno branilo pravice in dobrine, ki jih je prinesla celjska deklaracija.

30. XI. 1930 je režim nasilno upokojil tretjega društvenega predsednika Gabrijelčiča Franca, ki je sledil v Maribor premeščenemu Cirilu Hočevarju. Vendar pa je moral režim to na energično zahtevo popraviti. Gabrijelčič je bil 29. III. 1933 odlikovan z Jugoslovansko krono V. stopnje. Potem pa je obstojala nevarnost, da monopolistična stranka vpreže v svoj voz tudi UD Sobota. To je pa preprečila trojka Saveli - Horvat - Stubel, ki je imela v društvu vodilne funkcije in je ustanovila strokovno društveno knjižnico z zbirko vseh starih prekmurskih učbenikov.

Društvo je s svojim delovanjem podprlo akademsko mladino, ki je odločno nastopila proti težkim socialnim in političnim razmeram v Prekmurju, najprej v Novem času, ki je začel izhajati 2. oktobra 1932, v katerem se je borila proti gospodarskemu monopolu tovarnarja Benka in proti duhovni tiraniji Josipa Klekla, ki ga je čas po 1928. letu prehitel in zato ni več razumel, da hodi Prekmurje nova pota. To so pa akademiki najbolj poudarili z ustanovitvijo Kluba prekmurskih akademikov, ki je zaoral močne brazde v politični obraz Prekmurja.

V akcijah se je klub naslanjal na učiteljsko društvo. Ta povezanost se je najbolj pokazala v pravi ljudski borbi za popolno gimnazijo v Murski Soboti. V akcijskem odboru sta bila zastopnika obeh učiteljskih društev, tov. Andrej Saveli in Franc Gumilar. UD Sobota je 12. XI. 1932 ostro nastopilo proti delovanju madžarskih revizionistov na zboru v Mačkovcih in budno spremljalo razvoj nacizma. V članku Domačini in Slavi je društveni tajnik fiksiral stališče društva, ki je bilo razkačeno zaradi izvajanj banovinskega svetnika na zasedanju v Ljubljani 12. V. 1934. leta. V članku Julij 1914 pa je M. Stubel odločno razkrinkal imperializem in krivce vojne. Na občnem zboru 1934/35 pa je bil za predsednika društva izvoljen Miroslav Stubel.

Pomurski vestnik — Izdaja Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Sobota, Trubarjev drevored 3/II. — Telefon 1-58 Uprava in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 661-T-608 v M. Soboti — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti.

Jesensko licenciranje plemenskih bikov in merjascev

Na osnovi uredbe VLRS o odbiri plemenske živine (Uradni list LRS št. 32-186-47)

razpisujemo

redno priznavanje (licenciranje) plemenskih bikov in merjascev za leto 1955.

Po določilih 2. člena navedene uredbe morajo lastniki ozir. oskrbniki prignati k licenciranju vse bike stare nad 1 leto in vse merjasce stare nad 6 mesecev.

K licenciranju morajo prignati lastniki ozir. oskrbniki tudi že licencirane bike in merjasce. Za že licencirane bike in merjasce morajo prinesti s seboj pripustnice in skočne zapisnike, za nelicencirane pa rodovniške izvlečke, v kolikor so rodovniškega porekla. Istočasno bo tudi pregled bikov za jesenski plemenski sejem.

Licenciranje bo **v času od 10. do 18. avgusta t. l. po sledečem razporedu:**

10. avgusta: ob 8. uri Tišina
ob 10. uri Gederovci
ob 11. uri Cankova
ob 15. uri Zenkovci

11. avgusta: ob 8. uri Brezovci
ob 10. uri Puconci
ob 15. uri Martjanci
ob 16. uri Tešanovci

12. avgusta: ob 8. uri Dobrovnik
ob 9,30 uri Kobilje
ob 11. uri Genterovci
ob 15. uri Lendava
ob 18. uri Dolina

13. avgusta: ob 7,30 uri M. Sobota
ob 10. uri Rakičan
ob 13. uri Beltinci
ob 17. uri Bogojina

15. avgusta: ob 8. uri Turnišče
ob 11. uri V. Polana
ob 14. uri Čenšovci
ob 17. uri Kapca

16. avgusta: ob 8. uri Pertoča
ob 9. uri Rogaševci
ob 13. uri Kuzma
ob 16. uri Grad

17. avgusta: ob 8. uri Moščanci
ob 9. uri Mačkovci
ob 11. uri G. Petrovci
ob 16. uri Šalovci

18. avgusta: ob 8. uri Fokovci
ob 10. uri Prosenjakovci
ob 14. uri Križevci

Okrajni ljudski odbor
Tajništvo za gospodarstvo
Murska Sobota

Jugoslovanska državna loterija

Žrebanje 75. kola, 25. julija v Titogradu

Srečke, ki se konč. s spodaj označ. štev.	so zadele dobitek dinarjev	Srečke, ki se konč. s spodaj označ. štev.	so zadele dobitek dinarjev
30	1.300	96	500
289200	50.000	6436	10.000
		53426	20.000
52451	50.000	854536	50.000
145051	50.000	217426	100.000
		154656	500.000
2	100		
04692	20.100	2277	5.000
35112	20.100	5227	5.000
54882	30.100	980127	50.000
947602	50.100	688177	50.000
127372	50.100	369787	50.000
110762	50.100	788477	50.000
123452	50.100	686477	100.000
065962	1,000.100		
		55528	20.000
3	100	288828	50.000
79353	30.100	999038	300.000
506253	50.100		
		9	100
54	200	749	2.100
1194	3.000	74899	20.100
968454	50.200	747369	50.100
910074	50.000	797969	50.100
		913609	50.100
775	2.000	358709	50.100
855	3.000	699289	100.100
2535	5.000	685809	100.100
9465	5.000	281989	100.100
8555	10.000	958779	200.000
771495	50.000	172919	100.100

Skupno je bilo izžrebanih 343.810 dobitkov v vrednosti 67 milij. din.

Nekaj lepših dobitkov v Sloveniji: 100.000 din v Murski Soboti na št. 217426, 50.000 din v Novi Gorici na št. 854536, v Mariboru na št. 123452, v Skofji Loki na št. 127372, v Slovenj Gradcu na št. 947602.

Industrijska kovinarska šola pri Tovarni avtomobilov Maribor

razpisuje za šolsko leto 1955/56

sprejem učencev za strugarje, rezkarje, brusilce, avtokleparje, kovače, avtomehanike, strojne ključavničarje in orodne ključavničarje. — Učna doba traja tri leta.

Pravico do vpisa imajo vsi državljani FLRJ v starosti od 14 do 17 let, ki so uspešno dovršili nižjo gimnazijo ali osemletko ter so duševno in telesno zdravi.

Rok za prijavo je od 30. junija do 15. avgusta 1955.

Interesenti morajo predložiti: 1. lastnoročno napisano in s 30 din kolkovano prošnjo z natančno navedbo naslova (mesto, kraj, ulica, hišna štev. in pošta); 2. zadnje šolsko spričevalo o uspešno završeni nižji gimnaziji ali njej enaki šoli; 3. izpisek iz rojstne matične knjige; 4. lastnoročno napisan življenjepis; 5. potrdilo o imovinskem stanju in davčni osnovi; 6. interesenti, ki ne prihajajo neposredno iz šole, morajo predložiti potrdilo o prejšnji zaposlitvi; potrdilo izda pristojni občinski ljudski odbor; 7. starši oziroma varuhi kandidatov, ki bodo na hrani in stanovanju v internatu, morajo priložiti prošnji pismeno obveznico, da bodo nakazovali internatu redno vzdrževalnino. Vzdrževalnina za bivanje v internatu znaša mesečno 3.500 din. Popolne in delne sirote uživajo ugodnosti po obstoječih predpisih socialnega skrbstva. Vsi učenci prejemajo mesečno nagrado, in sicer v I. letniku 1.500 din, v II. letniku 2.000 din in v III. letniku 2.500 din. Uprava šole poviša nagrade odličnim učencem za 40 %, prav dobrim za 20 %, dobrim učencem pa za 10 %.

Prijavljeni bodo pravočasno pismeno pozvani in imajo 75 odst. popust za vožnjo iz kraja bivanja v Maribor.

Uprava IKŠ pri Tovarni avtomobilov Maribor

OBVESTILO

Klub Prekmurskih akademikov obvešča svoje člane, da bo v torek, dne 2. avgusta 1955 ob 9. uri dopoldne na soboški gimnaziji važen sestanek kluba. Udeležba obvezna!

Odbor KPA

Obvestilo

V smislu Odloka o načinu vplačevanja in uporabi sredstev kreditnih skladov za zidanje stanovanjskih hiš (Ur. list FLRJ 15/55) in na podlagi 8. točke XVIII. poglavja družbenega plana okraja Murska Sobota

razpisujemo

skladno s sklepom seje upravnega odbora z dne 18. VII. 1955

INVESTICIJSKA POSOJILA ZA DOGRADITEV STANOVANJSKIH HIŠ V VISINI 24,000.000 din

pod naslednjimi pogoji:

1. Koristniki kreditov so lahko ljudski odbori in državljani, ki gradijo stanovanjske objekte v območju sedanjega OLO Murska Sobota, in sicer:

Ljudski odbori do		Din 16,000.000.—	
Državljani do		Din 8,000.000.—	
2. Posojilna doba za državljane	do Din	200.000	10 let
	do Din	500.000	15 let
	do Din	500.000	20 let
	do Din	800.000	30 let

Posojilna doba se dogovorno lahko skrajša.

3. Obrestna mera znaša za delavce in uslužbence 2 % (dva odstotka) na leto, za ostale nosilce kreditov pa 3 % (tri odstotke).

4. Posojila se dodeljujejo samo tistim državljanom, ki gradijo stanovanjske hiše za lastne potrebe, za potrebe svojih družinskih članov, oziroma ljudskim odborom za dograditev objektov, namenjenim za izdajo stanovanj državljanom.

Prvenstvene pravice pripadajo tistim zasebnim investitorjem, ki se obvežejo, da se do 31. XII. 1955 vselijo v lastno stavbo in stavijo dosedanje stanovanje na razpolago stanovanjskemu organu.

5. Rok prijave kreditnega zahtevka je 6. VIII. 1955 ter se pozneje vložene prošnje ne bodo upoštevale.

6. Kreditni zahtevki se predlagajo na predpisanih obrazcih, ki se dobijo pri LOMO Lendava in Komunalni banki v Murski Soboti.

Pravilno izstavljene prošnje je treba vložiti pri pristojnem mestnem ali občinskem odboru zaradi pregleda in presoje.

Prošnjam je treba priložiti:

a) Izpisek iz zemljiške knjige.
b) Posestni list.
c) Potrdilo o plačanem davku (velja samo za državljane izven delovnega razmerja).
d) Potrdilo o zaposlitvi in o plači.
e) Gradbeni načrt s planskim in tehničnim opisom.
f) Predračun vseh del.
g) **Predračun dovršitvenih del.**
h) Gradbeno dovoljenje.
i) Požarna zavarovalna polica.

Tisti državljani, ki so vložili prošnje pri Narodni banki, jih lahko začasno dvignejo s tem, da jih v slučaju neuspeha pri tem posojilu spet vrnejo.

Prošnje za posojilo je treba izročiti pristojnemu ljudskemu odboru, ki jih takoj po izteku razpisane dobe dostavi Komunalni banki v Murski Soboti, katera bo opravljala posle v zvezi s krediti.

Natančnejša pojasnila daje Komunalna banka v Murski Soboti, Titova 20.

Upravni odbor okrajnega kreditnega sklada za zidanje stanovanjskih hiš

Avtomobilsko rezervno gumo — kompletno z obročem smo izgubili na cesti M. Sobota—Lendava. Poštenega najditelja, kakor tudi vsakogar, ki bi karkoli vedel o izgubljeni gumi, nagradimo.

»Perutnina«, M. Sobota

OBVESTILO

Pouk v Kmetijski šoli Podgradje pri Ljutomeru se prične 6. septembra in traja 10 mesecev. V šolo bodo sprejeti učenci, ki so končali kmetijsko gospodarsko šolo ali osnovno šolo. Vzdrževalnina znaša 3.500 din mesečno.

Okrajna gasilska zveza v Murski Soboti obvešča:

Občni zbori občinskih gasilskih zvez. V smislu navodil RGZ v biltenu št. 3/55 in v skladu z reorganizacijo upravne oblasti se za področje novih občinskih odborov ustanovijo občinske gasilske zveze. Te zveze bodo imele svoje sedeže v M. Soboti, Cankovi, Gradu, Salovcih, Martjancih, Beltincih in Lendavi. UO OGZ je na svoji seji dne 20. t. m. sklenil sklicati ustanovne občne zbore v nedeljo, dne 31. t. m. za občino Cankova ob 7. uri zjutraj, Grad ob 11. uri in Šalovci ob 14. uri.

Ustanovitev občinskih zveze Lendava in Beltinci bo v nedeljo, dne 7. VIII. v Lendavi ob 7. uri zjutraj, v Beltincih pa ob 14. uri.

Zvezi v M. Soboti in Martjancih se bosta ustanovili v nedeljo, dne 14. VIII. ob 8. uri v M. Soboti, v Martjancih pa ob 14. uri. Vabimo vse delegate, izvoljene za OGZ, da se ustanovnega občnega zbora svoje občinske zveze udeleže, ker bodo novi upravni odbori in nadzorni odbori voljeni iz njihovih vrst.

Poravnava obveznosti: Zaradi reorganizacije OGZ M. Sobota pozivamo vsa PGD, da nemudoma poravnajo svoje obveznosti na zvezi in istočasno dvignejo dodeljeni material.

Iz pisarne OGZ

MALI OGLASI

DVA RABLJENA ELEKTROMOTORJA prodam, eden 1—2 Ps, drugi 2—3 Ps. Javiti na naslov Karel Šterman, Gresovščak, Ljutomer.

POSESTVO V BLIŽINI MARIBORA takoj prodam — v izmeri 7 ha (njive, sadovnjak, travnik in gozd), novo gospodarsko poslopje, hiša v zelo dobrem stanju. Vprašati v upravi lista.

GOSPODINJSKO POMOČNICO — veščo kuhanja sprejme družina z dvema otrokoma v Murski Soboti. Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe poslati na upravo Pomurskega vestnika v M. Soboti.

Tovarna mlečnega prahu v M. Soboti

razpisuje za svoji prodajalni

v M. Soboti in Lendavi

2 SLUŽBENI MESTI
KVALIFICIRANIH PRODAJALK

Prošnje z življenjepisom je vložiti na upravo Tovarne mlečnega prahu v M. Soboti najkasneje do 1. avgusta 1955. Nastop službe takoj.

Tedenski koledar

Nedelja, 31. julija — Ignac
Ponedeljek, 1. avgusta — Ljubica
Torek, 2. avgusta — Bojan
Sreda, 3. avgusta — Štefan
Četrtek, 4. avgusta — Dominik
Petek, 5. avgusta — Ožbalt
Sobota, 6. avgusta — Ljubo

Gibanje sonca. V ponedeljek 1. avgusta vzide ob 4.45, zaide ob 19.35, dolžina dneva 14 ur 50 minut.

Gibanje lune. V sredo 3. avgusta polna luna ob 20. uri 30 minut.

KINO

BELTINCI. — 30. in 31. julija ameriški film »Sled v luki«.

M. SOBOTA. — Od 29. do 31. julija ameriški barvni film »Bankovec za milijon funtov«, od 2. do 4. avgusta ameriški film »Tujec na begu«.

LENDAVA. — Od 29. do 31. julija avstrijski film »Sanjave ustnice«, 2. in 3. avgusta ameriški film »Roseanna Mc Coy«.

GRAD. — 31. julija mehiški film »En dan življenja«, 7. avgusta ameriški film »Aretacija«.

ČEPINCI. — 31. julija italijanska filmska komedija »Kako sem odkril Ameriko«, 7. avgusta ameriški film »Williamsova karabinka«.

VEL. POLANA. — 31. julija ameriški film »Ob veliki ločnici«, 7. avgusta mehiški film »En dan življenja«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. — 30. in 31. julija ameriški barvni film »Divji sever«, 6. in 7. avgušta francoski film »Trenutek resnice«.

RADGONA. — 30. in 31. julija ameriški film »Klovn«, 3. in 4. angleški film »Vidim mračnega tujca«.

SLATINA RADENCI. — 31. julija in 1. avgusta ameriški film »Zadovoljstvo Pariza«, 4. avgusta avstrijski film »Sanjave ustnice«.

PREKLICUJEM

vse besede, s katerimi sem žalil organe Ljudske milice, postaje v Murski Soboti in se zahvaljujem za odstop od tožbe.

Vujec Jože, Murska Sobota, Lendavska ulica 15.

»ŽELEZO«

trgovina z železnino v Ljubljani, Stritarjeva ulica 7, sprejme

DVA TRGOVSKA POMOČNIKA
IN DVA VAJENCA

Nastop službe takoj, plača in oskrba za vajence po dogovoru. — Pismene ponudbe dostavite na naslov trgovine »Železo«, Ljubljana.

Zidarje, priučene zidarje, tesarje in delavce

sprejmemo v stalno zaposlitev. — Dela se lahko več ur dnevno. — Priučeni zidarji imajo možnost kvalifikacije. — Delo je tudi v zimskem času.

Gradbeno podjetje »GRADITELJ« Ljubljana
Šmartinska cesta 64 b

Podjetje MIZARSTVO — LJUTOMER, objavlja

Zaključni račun za leto 1954

Št.	Naziv postavke	Znesek
	A. Osnovna in izločena sredstva:	
1.	Osnovna sredstva	3,881.905.—
2.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	369.803.—
	B. Obratna sredstva:	
3.	Denarna sredstva	502.669.—
4.	Surovine in material	2,391.272.—
5.	Proizvodnja	721.930.—
	C. Sredstva v obračunu in druga aktiva:	
6.	Kupci in druge terjatve	1,642.960.—
7.	Druga aktiva	253.462.—
	D. Finančni uspehi:	
8.	Razporejeni dobitek	1,234.492.—
	Skupaj	10,998.493.—

Št.	Naziv postavke	Znesek
	A. Viri osnovnih in izločenih sredstev:	
1.	Sklad osnovnih sredstev	3,111.905.—
2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	770.000.—
3.	Razni skladi	396.987.—
	B. Viri obratnih sredstev:	
4.	Banka, kredit za obratna sredstva	4,501.000.—
	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva:	
5.	Dobavitelji in druge obveznosti	469.913.—
6.	Druga pasiva	514.196.—
	D. Finančni uspeh:	
7.	Dobiček	1,234.492.—
	Skupaj	10,998.493.—

Podjetje je opravljalo vsa mizarska dela, izdelovalo pa predvsem pisarniško pohištvo. V sklopu mizarstva je podjetje opravljalo tudi tapetniška in pleskarska dela, kar pa je opustilo zaradi nerentabilnosti.

Podjetje je z boljšo organizacijo dela in boljšo mehanizacijo preseglo proizvodni plan za 33.6 %. Presežek bi bil še večji, če bi ne bilo objektivnih težav pri nabavi surovin in ostalega materiala. Povprečno 32 zaposlenih je doseglo brutto promet 16,041.644 din, od tega plačni fond 3,444.333 dinarjev. Zaposlenih je 8 vajencev. Pri vseh težavah je podjetju uspelo znižati polno lastno ceno za 1,234.492 din.

Vodja knjigovodstva: Beg Stanko l. r. Direktor: Blagovič Jaňez l. r.

Gostinsko podjetje

»HOTEL JERUZALEM«

V LJUTOMERU

objavlja:

Okrajni ljudski odbor Ljutomer je po pregledu zaključnega računa izdal

odločbo

o soglasnosti zaključnega računa za leto 1954 v gostinskem podjetju Hotel »Jeruzalem«, Ljutomer, kakor sledi:

1.	Bilančna vsota	2,761.721.— din
2.	Sklad osnovnih sredstev	702.420.— din
3.	Popravek vrednosti osnovnih sredstev	886.884.— din
4.	Sklad podjetja	309.388.— din
5.	Skupni brutto-dohodki	16,218.355.— din
	Razdelitev dohodka:	
6.	Materialni stroški	12,000.286.— din
7.	Amortizacija	483.536.— din
8.	Družbeni prispevki:	
	a) obresti za osnovna sredstva	17.226.— din
	b) davek za promet proizvodov	1,161.237.— din
9.	Sklad za plače s prispevki:	
	a) plače	1,231.232.— din
	b) prispevek soc. zav.	552.654.— din
10.	Dobiček podjetja	772.184.— din

OD 30. JULIJA DO 7. AVGUSTA 1955 OBIŠČITE

XII. MARIBORSKI TEDEN

Revija industrije, obrti in kmetijstva